

Nro 17.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Februariusnak 27-dik napján 1795.
esztendőben.*

B É T S.

A' Palatinátusi Választó Fejedelemnek *Károly Tódornak*, *Maria Leopoldina* Austriai fő és Majlandi hertzeg asszony nyal való menyegzője, e' folyó hólnapnak 15 ikén ment végbe *Insprukban*, mellynek körülállásait ekként írja le a' múlt szerdán költ Bétsi udvari diárium: Feb. 13-ikán, estéli 6 órakor érkeztek *Insprukba* ő királyi hertzogségek *Ferdinand* Majlandi hertzeg, maga a' hertzeg asszony *Maria Beatrix*, kedves leányával *Mária Leopoldinával* együtt, két postáni járó földre ment eleikbe *Ersébeth* fő hertzeg asszony *Ferdinánd* hertzegnek testvére. Más nap

reggeli 8 órakor, mind a' nevezett hertzeg, mind a' Cs. Kir. Comissáriusok *Albani* hertzeg és Gr. *Lehrbach Leopold* egy postani járó földig, nevezetessen *Zierl* nevű helységig mentek *Károly Tódornak* eleibe, a' ki is dél után egy órakor érkezett bé *Innsprukba*, az ott lévő Cs. K. katonaság paradirozása, és egynehány nagy ágyúknak ropogása alatt. Maga *Ersébeth* fő hertzeg alszony fogadta el sok fő urakkal és alszonyokkal együtt a' felséges vendéget. Egynehány minutum múlván, udvari fő mesterével együtt a' *Majlandi* hertzegnek és hertzeg alszonynak tiszteletére ment a' *Választó* fejedelem, a' kik ötlet egymás szives idvezléseik után, a' Fels. menyalszony szobájába vezették.

Ezen udvari etiquetenek végződése után ebédhez ültek a' Fels. vendégek, esti 6 órakor megtiszteltettek az ott lévő uraságok által, azután mindnyájan az udvari pompásan megvilágosított játék néző helybe mentek, holott rendkívül való örömmel és muzsika pengéssel fogadtattak a' jelenvölt publicum által. Más nap, úgymint, *Febr. 15* ikén, ebéd után, hatod fél órakor volt az egyházi egybe szerkeztetés, a' mellyet a' Fels. szüléknek, *Ersébeth* fő hertzeg alszonynak, és az udvari uraságnak jelenlétekben, egy *Markus* nevű, *Praemonstratensis* szerzetbéli praelatus vitt végbe. Az áldást sok ágyú ropogás, és gazdag vatsora követte. *Febr. 16*-ikán szabad reduta, és komédia volt az udvarnál, holott a' felséges szülékkel, és *Ersébeth* fő hertzeg alszonnyal együtt a' fels. új pár is megjelent, az ifjú *Választó* fejedelemné maga is Auglus contra tántzot járt. — Következett reggel, kedves párjával együtt vissza indult a' *Választó* fejedelem, minekutánna mind ketten bútsút vettenek volna a' Fels. hertzegtől, és hertzeg alszonyoktól!

Egy Olasz Országi közönséges levél felettébb ditséri *Mária Beátrixt* a' *Majlandi* hertzeg alsz-

szonyt azért, hogy számos gyermekeinek nevelésében fáradhatatlan legyen, és leg kissebbet sem mulat el, a' mi tsak azoknak természeti és erkölcsi pallérozásokra tartozik. Önmaga is minden aszszonyi virtusokkal ékeskedő személy, a' ki fölül, midőn 1787 ik esztendőben itt mulatott volna egy darabig, néhai *II. Jósef Császár* ezt mondotta, meg érdemlette volna a' Császári koronát, melly szavaival azt akarta ki nyilatkoztatni, hogy magának is kedve lett volna hozzá.

Hadi Környüállások.

Febr. 5 ikén Doesburgot is el foglalták a' Frantziák, onnan *Almeló* ellen mentek, hogy a' *Zütfániában*, és *Daventriában* volt Anglusokat, és Hannoveránusokat el zárhassák a' többi eggyesült seregektől. Az Anglus zsoldban lévő truppok *Bréma* felé vették utjokat. — *Adolf* Anglus hertzeg *Münsterben* vagyon — az *Artésiat* Gróf *Londonba* fog utazni a' királyi udvarnak kívánsága szerint. Brémából írják, hogy *Hollandiának* el foglaltatása leg kissebb nyughatatlanságot sem okozott, a' Londoni ministeriumnak, hanem, mingyárt parancsolatot adott a' *Britanniai* ki kötő helyekben tartózkodó *Hollandus* kereskedő hajóknak el foglalására. — *Lingenből* iratik *Febr. 6 ikán*, hogy a' izövevényes armádiának mostani planuma arra tzelezzon, hogy a' *Rénus* mellett magogokat jól meg fenekelhessék, és *Bentheimot* jó védelmező állapotba helheztehessék. — *Zwoiban* 4 ezer Frantzia fekszik, forposjok pedig *Hardenbergnél* áll, a' melly amattól 7 mérföldre vagyon. *Coevordenben*, *Oberysseinek* mind a' természet, mind a' mesterség által jól meg erősített várassában 2 ezer Anglus vigyáz; a' *Brunsvigiai* és *Hannoverai* seregek is jól állapotba telzik magokat, és a' mint a' környüállások mutatyák, ha békesség nem talál lenni, jövő tavaszszal a' *Vestfaliai* kerület lesz a' hadakozásnak piattza. Egy Fr. tsuport *Hardenbergbe* kísértvén a' *Han-*

noveranus seregeknek betegjeit, barátságosan együtt ettek és ittak barátságosan is váltak egymástól. Mennyire nyomúltanak legyen bé az *Oberysse*li tartományba, bizonyosan nem tudatik, annyi mindazáltal csak, bizonyos ugyan hogy már 4 orányira vagynak *Daventrián* innen. Félvén az Anglusok a' Frantziáknak reájok való útjésétől, *Febr.* 6 ikát követett éjjel szekerekkel töltötték meg a' *Hardenbergi* hidat.

Moguntzia környékéről iratik, hogy ottan minden *Rénusi* szigeteket úgy bé öntött az árviz, hogy az azokon lévő batteriákat tellyességgel nem lehet látni; hogy az azokban vólt hadiseregek jókor ki mentek azokból, minekutánna ottan hagyatott ágyuikat vastag kötelekkel és lántzokkal meg erősítették vólna; hogy *Febr.* 12-ikén a' *Márienborn* alatt batteriákat készíteni kezdett Frantziákat ágyú golyóbissaink széllyel üzték; hogy gyakorta lövöldözzenek táborokban; hogy az *Darmstati* tartományt egészlen bé borította az árviz; hogy a' *Rénuson* meg indúlt jégen sok ember el vesztette életét; hogy valamerre tekint az ember árviznél egyebet nem láthat; hogy *Febr.* 10 ikét követett éjjel 7 strásán állott katona is a' vizben fúlt; hogy *Bruch* és *Monbach* környékét is egészlen bé fedette a' viz.

Frigyes Belgyiom.

Az előbbi közönséges hivatalt viselőknék meg nem engedtetik *Amsterdám*ból ki menni; azok éránt pedig a' kik honnyaikból ki költöztek, az a' hirdetmény tétetett közönségessé, hogy ha egy hólnap alatt hazájokba vizsza nem térnek, minden hátra hagyott vagyonaik kotya vetyére fog vetetni. — Valamint *Párisban* úgy *Amsterdám*ban is egy nemzeti gárda sereg fog fel állitatni, mellynek fő kórmányozójává *Krayenhoff* General vólt Orvos Doctor tétetett, a' kinek igen szép esmértsége vagyon a' katonai architecturában. —

A' Hollandiai tartományban minden férfi 16 esztendőstől fogva 60 esztendősig fel iratott, mi végre meg mutatja a' jövőendő idő.

A' *Hágai* ideig óráig tartó nemzeti képviselők azt hirdették ki *Feb. 6* ikán, hogy a' Fr. nemzet képviselői következő dolgokat kívánják az északi örmádiának adtatni, úgymint 200000 mása tiszta buzát; 5 millió portio szénát per 15 font; 2 száz ezer portio szalmát per 10 font, 5 millió mérő zabot; 50 ezer pár tsizmát, 20 ezer pár stifelt; 20 ezer polztóból készült felső köntöst és laiblit; 40 ezet szőtt nadrágot; 150 ezer vászonból csinált pántálonst, az az nadrágra vonandó's bokaig érő felső nadrágot; 200 ezer inget, és 50 ezer süveget, a' mellyeket egy hólnap el forgása alatt, három terminuson, a' *Nimwigeni*, *Thieli*, és *Hertzogenbuschi* várakba kellett vinni; ennek felette 2 hólnap alatt 12 ezer ökröt szükség lészen nékiek adni.

Gróf *Benting*, a' Hollandiai nagy pensionarius *Spiegel*, és több Orániai háznak barátjai *Febr. 5* ikén Hágában tulajdon házaiknál meg fogatattak. — A' Frigyes Belgiomi tartományoknak képviselői ismét öszve gyültek *Hágában* azon respublika jövőendőbeli constitutiójának meghatározására. — Ennekutánna nemcsak a' tartományok, hanem minden kerületek és városok is deputatusokat fognak küldeni *Hágába*. A' fenn említett nemzeti képviselők által minden vallásbéli különbség el törültetett, kinekkinek szabadság engedtetett az Istennek tettése szerént való tiszteletére; az írásban és nyomtatásban való szabadság is meghatározatott, úgy mindazonáltal, hogy az által senki is meg ne sértettessen. A' kereskedésre és hajókázásra ügyelő Comissió minden kereskedőknek tudtára adatta, hogy ennekutánna egy *Britanniai* kikötő helyben se engedjék hajóikat bé venni; hogy igazán jegyeztessen fel a' Hollandiai hadakozó és kereskedő hajóknak

száma. Továbbá az végzették a' Hágai mostani nemzeti képviselők, hogy azoknak a' hatalmas-ságoknak Hollandiában fekvő jószágaik, a' kik a' Fr. respublika ellen hadakoznak, jelentessenek bé; hogy a' helytartó Fejedelemnek örökségei iratas-sanak fel; hogy *Kinksbergen* admirál, a' ki is az *Orániai* hercegi familiát a' Fr. kézből ki mentet-te, és Angliába vitte, folytatasson meg hivatallyá-tól; és hogy a' Hollandiai posták mind Fr. Or-szágba, mind más neutralis tartományokba sza-badon mehessenek 's a' t. —

Olasz Ország.

A' Jan. 31-ikén költ *Genuai* tudósítások sze-rént, fáradhatatlanúl, az Olasz Országi Fr. ármá-diójának jobb rendbe való hozásában foglalatosko-dik *Scheerer* Generál, sok stabalis tisztekkel egy-gyütt meg járja a' külső postokat, mindenütt jó rendeléseket tesz, és olly formán kívánnya a' kór-mányára bizatott seregeket organizálni, hogy akár melly erőnek ellene állhasson. Még eddig semmi ellenségeskedéshez nem kezdett.

Egy Nápolyi hadakozó hajó és két fregátta készítettek ki, és *Livornóba* menni parantsoltat-tak, holott meg fog nekik mondattatni, mi tévők legyenek. A' Nápolyi, sőt közönségesen, az egész Olasz országi rend kívül való kemény tél sok nyava-lyát okozott, és sok embert is temetett a' földbe.

Frantzia Ország.

A' *Pichegru* ármádiajánál lévő nemzeti kép-viselők, következő értelmű levelet küldöttek Jan. 28 ikán a' *Párisi* Conventhez: A' *Willemstad-ti*, *Brédai*, *Gorcumi*, és a' *Bergen Op-Zoomi* vá-rak, nem különben a' *Texelbe* bé fagyott *Hol-landiai* flotta, végtére a' *Bréli* és *Helvoetsluysi* ki kötő helyek, a' Frantzia respublika birtokába estek. — Az utólsóbb ki kötő helynek birtokát,

egyedül *Bonneau* Generálisnak köszönhetjük, a' a' ki is tudván, hogy 6 száz katonáink légyenek ottan fogságban, és hogy 800 Anglusok futottanak oda olly reménséggel, hogy ott hajókra ülven bátorságossabb helyre mehetnek, titkon megizente azon ki kötő hely kormányozójának, mint jó partiótának maga fel tétele. E' tehát allatomban fel fegyverkeztetvén az alatta lévő *Hollandus* vitézeket, az *Anglusokat* fogságba ejtették — Az el fogatott *Anglutok* egy Amérikai hajós Kapitánynak, és egy Dániai hajónak nagy summa pénzt ígérték, tsak vigyék őket Angliába, de ezek azt felelték, hogy mivel sem Amerika, sem Dánia ellen nem hadakozik a' Fr. nemzet, lehetetlen nékiek, a' neutralitásnak meg sértése nélkül, kívánságaikat tellyesíteni. Méltó, hogy ezen barátságos indulatját mind az *Amérikai* Státusoknak, mind *Dániának* meg köszönnyük. *Dordrechtben*, *Gorcumben*, és a' többi Hollandiai erősségekben igen igen sok tábori eleséget, és munitziót találtak a' Frantziák. Tsak egyetlen egy magazinumban 5 ezer zsák zab, és 2 milló, 12 fontos portió szénát nyertének. E' mellett 983 ágyút, és 50 ezer flintát foglatanak el. *Dordrechtben* sok el rejtetett pénzre akadtak, a' melly a' Brabantziai ki költözött szerzetesekének lenni mondatik.

Továbbá az a' tudósítás ment a' Köz Jóra ügyelő Comissióhoz, hogy a' *Sz. Lucia* nevezetű *Britanniai* szigetben pártot ütöttek a' fekete lakosok, ki üzték onnan az Anglusokat, és a' Fr. respublika mellé állottak. Egy *Pantrizel* nevű nemzeti képviselő azt ígérte, hogy 14 nap alatt egy olly plánomot fog készíteni, melly szerént nem tsak a' Fr. coloniákat vissza lehet nyerni, hanem a' *Brittusokhoz* tartozókat is el foglalni. Még előre igen nagy kedvességet és örömet okozott ez a' plánom, mintha már kezekbe volna a' sült galamb. —

A' köz Jóra ügyelő Comissiónak azon projectomáról, a' melly szerént mind a' napkeleti, mind a' napnyugoti el foglaltatott Fr. örökségekbe nemzeti képviselőket küldeni javaslott, külömbkülömbféle értelemben voltak a' Conventnek tagjai, némelyek helybe hagyták, mások nem. Egy *Gouly* neű így szólott: Asiában lévő örökségeinket el rablották az Anglusok; kintseiket a' napkeleti Indiának gazdagságával megsaporították; az *Indostáni* nevezetesebb nemzetek leg gazdagabbak voltak e' világon, azért is szükség lészén a' *Brittusokat* Indiában meg verni — Ottan kell az *Angliában* folyó arany folyamataknak kút fejét ki szárítani; ez által szokta a' *Parlamentom* tagjait meg rontani; ez által vásárol magának szövetségesseket; ebből fizetia'külső armádiáknak zsoldjait; ez által gyújtya fel a' hazafiak között való háborúnak tűzét hazánk kebelében. Nem mondom hogy hazánkra vólnának Indiai örökségeink, éppen nem; de valameddig ottan örökségei lesznek a' *Brittusoknak*, valameddig az *Indiai* tengeren való kereskedés szabadda, és minden nemzetek előtt nyitva nem lészén, mind addig szükség lészén oda való örökségeinket megtartanunk. Valameddig a' Fr. szigetnek és *Bourdonnak* birtokában leszünk, addig el nem vesztyük Indiai örökségeinket. Jól tudják ezt az *Anglusok*, és éppen azért igyekeznek azokat hatalmuk alá hajtani; tehát semmit el nem kell mulatnunk azoknak megtartásokban. Most ugyan lehetetlen nekünk elegendő hajó seregeket oda küldeni; de hogyha nemzeti biztosokat fogunk oda rendelni, meg erősítjük az oda való lakosoknak erköltsi erejüket, és rúgójokat. — A' Fr. szigetnek el vesztyése után *Madagaskárt* is el fogjuk veszteni, és így el vesztyük a' kaffét, nádmézét, sok selyem matériát, és építésekre való fát.

Dubouchet ellenére vólt ezen projectumnak, 's ekképen szólott: ki fogja közülünk magára vállalni ezen tsiklándazó comissiót? mennyi pa-

nasz és árulkodás fog ellene nem lenni? Nem coloniaikban, hanem Angliában kell minékünk hadakoznunk; *Londonba* kell egy ármádiánknak marsirozni 's a' t. Mind ezekre is semmi végzést nem hozott a' Convent, hanem annak szorossabb megvizsgálását újobban a' köz Jóra ügyelő comissióra bizta.

Minden Frigyes Belgiomból Párisba ment tudósítások meg egyeznek abban, hogy igen barátságosan bánnak a' Frantziák a' *Batavusokkal*; hogy mind szabadságokat, mind örökségeket tekintetben tartják; hogy noha hatalmokban volna, minden némű segédelmet tőlök kívánni, még sem mivelik, magokra bizzák, mit adgyanak, mit ne adgyanak. A' Fr. képviselőknek álhatatos akarattya az, hogy a' Hollandusoknak szabadságot és kereskedéseket bátorságozásá tegyék; hogy szabad tettzésekre hadják igazgatások formájának megváltoztatását; hogy sem egyik, sem másik részre ne hajollának. *Jól vagyon: így szól egy Párisi közönséges levél*, mivel, hogyha úgy bánnak a' Fr. reszpublika *Hollandiával*, mint fegyver által nyert tartománnyal, könnyen és hamar ki szíhatná annak velőjét; ellenben ha mint szövetségessével úgy bánik véle, nemcsak most, hanem mászor is hasznát veheti.

Ha igaz az, a' mit egy Párisi levélből olvasunk, nyóltz ármádiája vagyon most talpon a' Fr. reszpublikának. Az *első* a' napnyugoti a' *Vendei* osztályban, a' rojalistáknak vezérek *Charette* ellen *St. Maló* szigetétől fogva *Rochellig*, avagy *Rupel* láig *Canclaud* Generál vezérlése alatt. A' *második* a' napnyugoti *Pirenéusi Biscajában* és *Navarrában* *Moncey* vezérlése alatt, *Gr. Colomera* Spanyol Generális ellen. A' *harmadik* a' napkeleti *Pirenéusi Katalóniában*, *Perignon* Generális kormánya alatt *Amarillas* Marchese ellen. A' *negyedik* az *Olasz Országi és Alpesi* egyesült ármádia, a' *Bernárd* és *Cenis* hegyeken, a' *Pedemonti*

és Genuai földön, *Scherer* Generál vezérlése alatt, *Gr. Colli* Generál ellen. Az ötödik a' Rénusi armádia *Germersheimtől* fogva *Moguntziáig* *Michaut* Generál alatt, *Albert* Saxóniai hertzeg, és *Möllen-dorf* Prussus Feldmarsál ellen. A' hatodik a' Moseli armádia, *Moguntziától* fogva *Kobientzig* és *Luxenburgig*, *Moreau* vezérlése alatt, *Bender* Feldmarsál ellen. A' hetedik a' Sambrei és Maasi armádia *Jourdán* Generál alatt, *Gr. Clerfayt* hadi Tarmester ellen. A' nyóltzadik és utolsó az északi armádia, az Austriai és Frigyes Belgiomban *Pichegrü* fő vezér alatt, az egyesült Austriai, Angliai, Hannoverai, Hassiai és Hollandiai seregek ellen. Mind ezek, a' napnyugoti, avagy a' Wendei osztályban lévő Fr. armádián kívül, az ellenség földjén lenni, és nem kész pénzből, hanem csak assignatákból élni mondatnak.

*Mecz*ből (*Mecz*, *Merac*, *Diiodunum*, nagy, népes, és erős város Lotharingiában, *Páristól* 68 Fr. mélföldön) illetően foglalatú levél érkeze hozzánk: A' mi polgári kormány székünk is megújított, fedhetetlen életű, jámbor, és felebaráti szeretettel bíró emberek váltották fel a' Jakobinusok által fel magasztaltatott, vad természetű semmi emberi érzékenységet nem esmérő, és vér-szopó tisztviselőket. Már most a' békességnél egyéb héjunk nintsen, ez adhat minékünk táplálásunkra szükséges eledeleket, e' szaporíthatja föld miveseinket, és kézi mestereinket, e' virágoztathatja manufacturáinkat és fabrikáinkat. Se ökreink, se juhaink nintsenek tápláltatásunkra, a' föld mivelésére, és a' kereskedésnek gyakorlására, armádiáinknak fényes győzedelmei nem adhatnak nekünk ezeket. Leg nagyobb szükségünk vagyon a' békességre, győzödelmes seregeinknek öröm kiáltásaikat meg homályosíttya a' kenyért és helyes igazgatást kívánó szegény lakosoknak sohajtások.

Utóllýára tegyük még a' Fr. dolgokhoz ezt is, hogy a' *Roberspiere* és Jakobinusok írásaikból

ki tanúztatott, hogy ők ismét királyt akartak Fr. Országnak adni.

Lengyel Ország.

Lythvániából és Samogitiából követek küldettek *Pétersburgba* annak meghalására, hogy az Orosz Császárné, azon tartományokat az insurrectionnak, és a' hazafiak közt támadt háborúnak terhe alól fel szabadítani, 's őket védelme alá venni méltóztatott. Ezek a' küldöttek, igen jól vétettek a' Cs. udvarnál, és kéz csókolásra is botsátattak, a' melly alkalmatossággal további kegyelmességéről is bizonyosokká tette őket *II. Katalin*.

A' *Warsóviában* eddig volt Svéciai követ *B. Toll* vissza hivatott a' Stockholmi udvar által. Az ott lévő fegyveres tár annyira ki üresítetett, hogy tellyességgel leg kissebb fegyvert és munitiót se lehessen abban találni; a' mi halzna vehetlen volt, rész szerént tűzre rakatott, rész szerént pedig a' *Wistula* vizébe vettetett. Ama hires Lengyel Tüdósnak *Zaluskinak* könyvtára is hasonló szomorú sorsra jutott, a' leg jobb nyomtatott és iratott könyvek szekerekre rakatván *Pétersburgba* küldettek. Úgy hallatik, hogy 500 ezer rubelt rendelt esztendőnként az Orosz Császárné a' Lengyel Királynak.

Dánia.

A' korona örökös fejedelem, és az Augustenburgi hertzeg *Feb. 7-ik* napján, meg látogatták a' Koppenhágai universitást, a' melly alkalmatossággal, egy igen szép és gyökeres orátiót mondott a' mostani Prorector *Baden* Professor úr, mellyben fontos okokkal meg mutatta azt, hogy tellyességgel semmi revolutiótól nem kell Dániában félni. Egy *Condray* nevű Fr. emigrált tiszt 300 tallér esztendei fizetéssel rendeltetett arra, hogy a' hajókázásnak mesterségében oktassa a'

hajós seregeknél lévő tiszteket. A' korona her-
 tzegek hitvese ismét teherbe vagon. *Fridrik* her-
 zég a' királynak testvér öttse újobban betegség-
 be esett, és a' mint a' jelek mutatták, vizi kór-
 ság vagon a' mellyében. Gróf *Börnstorff* első mi-
 nisternek emlékezetére egy különös medalliat ve-
 retett a' nemzet, mellyen lévő felül irásnak ez
 az értelme, hogy ő mentette meg Dániát a' mos-
 tani hadakozásnak rossz következéseitől.

Svédia.

Stokholmból írják Jan. 22 ikén, hogy az ifjú ki-
 rály, egy *Gogal* nevű református, gazdag, és
 mindenek előtt nagy tekintetben lévő *Frankfurti*
 kalmárt tett volna oda való agensévé — Az Amé-
 rikában lévő *Sz. Bertalani* szigetben, mellyet en-
 nekelötte 9 esztendővel Svéciának által engedett
 a' Párisi udvar, most rendkívül való módon virág-
 zik a' kereskedés, holott csak nem minden szük-
 séges dolgokat lehet találni — Sok szomizéd szi-
 getekben lakó gazdag kereskedők nagyobb bátor-
 ság végett oda költöztek által, és ottan teleped-
 tenek le kereskedéseknek folytatására, úgy hogy
 már most annak fő városában *Gustáviában* 1000-
 re szaporodott a' házaknak száma. — Az Ásiai ke-
 reskedő társaságnak *Sófia Magdolna* nevű hajó-
 ja, mellyen 20 ágyú, 's 150 hajós legény vagon,
 majdan *Chinába* fog utazni — A' múlt esztendő-
 ben 795 kereskedő Svétziai hajó ment ki a' *Go-
 thenburgi* révből más Statusokba, és 700 ment bé
 oda — 104535 hajó font rúd vasat, (egy hajó font
 téfzen 300 közönséges fontot, mellyet az Olaszok,
 Spanyolok, és Frantziák *Cargonak* vagy *Charge-
 nek* is neveznek), 163078 tonna heringet; 558542
 tallért érő Indiai portékát, és 67000 tonna ga-
 bonát adtanak el az idegen nemzeteknek. — Ha
 egyébből nem is, csak ebből is ki tettik, mitso-
 da hasznát vette Svéczia a' jelenvaló hadakozás
 alatt a' neutralitásnak.

Magyar Ország.

Méltóságos *Fengler József* Győri Püspök Úr Ö Excellentziája abból a' kegyes hajlandóságból, a' mellyel viseltetik az Úrnak szöllejében együtt munkálkodó 's előtte nagy betsben álló papjaihoz, annyival is érzékenyebben meg illetődött a' *Bajrajti Újságnak* XI. szám alatt, Szombaton, Januariusnak 22 ikén ezen 1795 esztendőben költ helytelen tudósításán, mellyben Fő tisztelendő *Wachtler Pál* Soproni Kanonok és Plébános úr a' Státus háborogató tzimborások között elfogattotnak lenni iratott, Budáról a' múlt 1794 ik esztendőnek December' hava 30 ikán: a' mennyivel esméretesebb előtte ezen említett Fő tisztelendő Úr, hogy jámbor és feddetlen élete mellett, az Istenhez, Fejedelemhez, és Hazájához való kötelességeknek tellyesítésekre az alatta való híveket, valamint buzgó szóval gyakran oktatja, úgy jeles példájával is állhatatosan gerjeszti és erősíti. Igazságosan kívánja tehát ezen nagy érdemű Papjának betsülete megtérítését ugyan az újságok által, mellyet a' *Bajrajti* újság helytelen tudósítás után meg sértett.

Hogy a' kemény télben, nemtsak a' farkas, hanem a' borjú is meg elzi az embert, még pedig a' kályha mellett, bizonyította egy Moson-Vármegyében a' Nyúlás püsztáján történt dolog, mellynek rövid historiája ekképen vagyon.

Egy jó vagyonos gazda ember, másunnán haza felé menvén szánon, az úton egy pár csizmat talált, mellyekben két, holt ember lába volt. Ugy gondolván, hogy a' csizmának halzát veheti egyik, vagy másik szolga legénye, felvette és haza vitte. Leg ottan, hogy haza ért a' szomszédbéli lakadalmas nép (mivel most múlt farsangban történt dolog ez) környül fogta a' gazdát, és mind addig el sem bocsátotta, míg a' lakadalomba való menetelre magát nem ajánlotta. Hanem, hogy az úton talált kiütsét senki észre ne

vegye, bundája alatt bé vitte szobájába, 'a kályha mellé vetette maga pedig a' lakodalomra ment.

Este felé egy esmérős kóldus menvén a' házhoz szállást kér a' gazdaszszonytól, és a' szokás szerént a' kályha mellé igazítatik háásra. Éjjel tajban egyik szolga megy az ablakra, 's jelenti a' gazdaszszonyának, hogy egyik tehene meg borjazott, kinek parantsolatyára bé is vitte azt, 's tette a' kályha mellé. Hajnal felé maga a' gazda is haza ment jó tele fővel a' mennyegezöböl, tsendesen le feküdt, úgyhogy a' felesége se vette észre. — A' kóldus jól ki aludván magát, hajnal előtt fel ébred, ide 's tova tapint a' setében, kezébe akad a' kályha mellett heverő csizma, 's gondolván, hogy hasznát veheti, ki húzta belőlök a' holt lábakat, le vetette a' kályha mellé, és jókor reggel elébb állott a' csizmákkal.

Viradtakor fel kelvén a' gazdaszszony, nézi a' kályha mellett a' kóldust, de nem találja, hanem a' bé vitetett borjú előtt, látja a' két holt ember lábát. E' dolgon meg rettenvén, leg ottan a' bíróhoz, és az esküttekhez futott, tudokra adta, hogy az el múlt éjjel ellett borja a' kóldust meg ette. Ezek az együgyü emberek, ki fejszével, ki vas villával, ki töltött fegyverrel követvén az aszszonyt, környül vették a' házát, de mivel magok is féltek az embert evő borjútól. nem méresztettek a' szobába bé menni, hanem az ablakokból agyon lövöldözték az ártatlan borjút. A' puska durgásra, a' bornak szelze miatt mélyen el aludt gazda fel ébred, tudakozza a' puskazásnak okát, mellyet meg értvén feleségétől és a' puska emberektől el nevette magát, elől beszéli nekik a' két holt láb históriáját, mellynek hallására meg pirúlván a' nagy vitézek, le függesztett fejekkel haza mentek.

Elegyes Tudósítások.

A' szövetséges fejedelmek 100 ezer fegyveres emberből álló armádiát akarnak jövő tavasszal táborba szállítani, 's azzal birodalmaiknak határain cordont vonni. — A' Hannoverai tartománybéli katonaság már ki ment hazájának határait. Még is Hannoverában mulat a' Wallisi hertzeg matkája *Karolina*, oda váratik édes atyja a' Brunsvigiai uralkodó hertzeg is — A' *Düsseldorfi* kép gyűjtemény, és a' Kolóniai 's Monasteriumi leveles tár *Glückstadt*ba vitettek által — A' Hollandiai patrióták örökös szövetséget akarnak a' Fr. republikával szerezni — A' *Brabantziából* és *Flandriából* ki költözött lakosoknak hátra maradt ingó és ingatlan jószágaik töbnire mind el adattak. — A' Nápolyi király 20000 flintát készíttetett Saxóniában.

A' Normandiai tenger partok felé számos Fr. seregek marsiroznak, miért és mi végre, az idő fogja meg mutatni. — Brüsszelben is meg innepettetett *Jan. 21-ik napja*, a' mellyen t. i. néhai *XVI. Lajos* szerentsétlen király ősi birodalmaitól és életétől meg folytatott. — Dél előtt a' józan okosság templomában nagy czeremóniát, este pedig fényes vendégséget tartottak a' Frantziák — Spanyól Országban igen szűk a' gabona, úgy anynyira, hogy már két árron sem lehet meg venni. — *Korsikának* el vétele által sok orosz barátokat tsinált magának Orosz Országban Anglia. — Már kétszer támadtak a' Korsusok az Anglusok ellen, hanem mind a' kétszer le tsendesítettek. — Minden fegyvert fogható férfi lakosokat conscribáltak, és regementekre osztottak a' Frantziák a' Biponti hertzsegségben. — Az Orosz nagy hertzegné mostan született leány magzattyának *Anna Paulovna* név adatott a' keresztségben. — A' Fels. Császár maga brilliantos képét küldötte *Suvarow* Feldmarsálnak ajándékba.

Egy *Hufeland* nevű Saxóniai tudós Orvos Doctor 1791-ik esztendőben, egy tudós munkátskát adott ki a' meg holt ember valóságos halálának bizonyos vóltáról, annak bizonyos meg esmértető jeleiről, és azt az eszköt a' melly által az elevenen való el temetést el távoztatni lehet. Ez a' munka nagy kedvelséget nyert a' Német Birodalomban. — Az ő jáváslásából, egy olly ház épitetett *Weimarban*, a' mellyben a' holt test le tétetik, és 24 órá alatt tartatik, 's az alatt meg vizsgálatik, hogyha nintsen e' még a' holt testben valamelly érzékenység és már egynehány példákkal meg mutattatott, hogy sok szív szóritásban, gutta ütésben, és más hirtelen halállal meg holt, és meg hólnak lenni tartatott ember, ismét meg elevenedett.

A' hasznos mesterségeknek tökéletesítésére *Hamburgban* fel állitatott tudós Társaság, hat esztendővel ennekelötte 50 aranyból álló jutalmat ígért annak a' Tudósnak, a' ki a' vízbe holt embernek életre lezendő vízbe hozattatásáról, a' legjobb eszközt meg fogja mutatni. Találtattak is olyanok, a' kiknek tanátsok, és az általok mutatott eszközök jóknak lenni találtattak, mellyekkel 1790-ik esztendőtől fogva él is azon nevezett tudós Társaság, és minémű haszonnal meg mutattya e' következő táblátska :

Esztendő

S z á m a

A' vízbe holt. a' meg elevened. meg nem elevened.

1790	12	—	8	—	4
1791	26	—	17	—	9
1792	27	—	19	—	8
1793	50	—	31	—	19
1794	50	—	32	—	18